

**KÖZGAZDASÁGI
ALAPISMERETEK
(ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)
EMELT SZINT**

PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

2015. február 14.

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Név	
Tanárok neve	
Pontszám	
E-mail cím	

**STUDIUM GENERALE
KÖZGAZDASÁGTAN SZEKCIÓ**

Fontos tudnivalók!

A feladatlap összetett, amelyet a különböző feladattípusok szerint részekre bontottunk.

A kidolgozásnál vegye figyelembe a feladattípushoz tartozó *dőlt betűvel* szedett tájékoztatót is! Megoldásainál kövesse a feladat utasításait! Maximális pontot csak akkor adunk, ha minden részkérdésre válaszol. Az egyes feladatoknál feltüntettük a részmegoldásokért járó pontszámot is. A maximális pontszám 100.

Kidolgozásait és válaszait a feladatlapon kell rögzítenie! Piszkozatot pótlapon készíthet!

Ha a megoldáshoz is szüksége van pótlapra, ezt jelölje meg az adott feladatnál!

Az ábrák előkészítésénél használhat ceruzát, de a végső megoldást tollal rögzítse!

A pontos ábrázolás érdekében használjon vonalzót!

A számítások elvégzéséhez nem programozható zsebszámológép használható.

Sok sikert és jó munkát kíván a Közgáz Szekció!

I. Választásos, egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

Feleletválasztás (6 • 2=12 pont)

12 pont

Egy-egy állítás teljessé tételéhez több válaszlehetőséget adunk meg, de közülük csak egy helyes. A többi változat vagy csak részigazságokat tartalmaz, vagy teljesen hibás. **Válassza ki a helyes válasz betűjelét, és írja a feladatok előtt lévő táblázatba a megfelelő sorszám alá!** Figyelem! Csak egy helyes választ fogadunk el. Nem egyértelmű, vagy egynél több megjelölés esetén nem adunk pontot.

1.	2.	3.	4.	5.	6.

- Ha a fogyasztó nomináljövedelme 15 százalékkal nő, akkor**
 - reáljövedelme minimálisan 15 százalékkal növekszik.
 - biztosan növeli a fogyasztását az egyes termékekből.
 - a fogyasztó preferenciái megváltoznak.
 - azonos árak mellett a fogyasztó költségvetési egyenese biztosan eltolódik.
- Egy monopólium határbevételi függvénye megegyezik**
 - az átlagbevételi függvénnyel.
 - a konstans piaci árral.
 - a keresleti függvénnyel.
 - egyik válasz sem helyes.
- Az input keresleti függvény tökéletesen versenyző vállalat esetén**
 - egyenlő a tényező határtermék-érték függvényével.
 - származékos keresleti függvény, azaz a vállalat nem saját igényeinek kielégítése érdekében vásárol, hanem hogy a vásárlók igényeit kielégítse.
 - egyenlő a tényező határtermék függvény üzemszüneti pont feletti szakaszával.
 - a) és b) is igaz.
- Pozitív externália esetén**
 - nincs jóléti veszteség.
 - a társadalmi optimum kisebb, mint a piaci optimum.
 - a támogatás mértéke megegyezik az MC és MU függvényértékek különbségével társadalmi optimumban.
 - biztosan a termék termelése okozza az externális hatást.
- A GNI azokat a jövedelmeket tartalmazza, amelyek(et)**
 - az adott nemzetgazdaság állampolgárai realizálnak.
 - a hazai és a külföldi gazdasági szereplők belföldön realizálnak.
 - a hazai gazdasági belföldön realizálnak.
 - a gazdasági szereplők rendelkezésére állnak az újraelosztás után.
- Melyik állítás hamis az alábbiak közül?**
 - A fogyasztási határhajlandóság értéke megegyezik a fogyasztási függvény meredekségével.
 - A beruházás nem függ az adott időszak jövedelmétől.
 - Ha a fogyasztási hányad értéke kisebb, mint 1, akkor negatív megtakarításunk van.
 - A bruttó beruházás nem tartalmazza az értékcsökkenést.

II. Szöveges feladatok

1. Igaz-hamis állítások (6 • 3=18 pont)

18 pont	
---------	--

*Az alábbiakban felsorolt megállapításokról el kell döntenie, hogy igazak vagy hamisak. Kérjük, hogy az állítások elé írt **I** (igaz), illetve **H** (hamis) betűvel jelezze döntését! Áthúzott betűjeleket, vagy nem egyértelmű jelöléseket nem fogadunk el. FIGYELEM! VÁLASZÁT INDOKOLNIA KELL! Minden helyes indoklás 2 pontot ér.*

3 pont	
--------	--

1. A fogyasztó az előnykiegyenlítőds elve szerint optimalizál, ha egy jószág ingyenes, de nem áll korlátlanul rendelkezésre.

3 pont	
--------	--

2. A munkavállaló egyéni kínálati görbéje mindig egyenesen arányos a kínált munkabérrel.

3 pont	
--------	--

3. Egy vagyontárgy piaci árának növekedése miatt a vagyontárgy jelenértéke csökkenni fog

3 pont	
--------	--

4. A tőzsde nem profitorientált szervezet

3 pont	
--------	--

5. A szabad strand azért vegyes jószág, mert bár ingyen áll a fogyasztók rendelkezésére, azok mégis kizárhatóak a fogyasztásból a korlátozott területnagyságból fakadóan.

3 pont	
--------	--

6. Három szereplős modell esetében háztartások folyó-tétel számláinak jobb oldalán a fogyasztás, a háztartásokat terhelő adó, és megtakarítások szerepelnek.

2. Kiegészítés (6 pont)

6 pont

Az alábbi táblázatban a termelési függvény, a határtermék függvényt, és az átlagtermék függvény kapcsolatait elemezzük. Egészítse ki a tanult összefüggések ismeretében! Egészítse ki az üres mezőket a hiányzó szöveg vagy egy függvény megnevezésével úgy, hogy az állítás igaz legyen.

A kitöltésnél vegye figyelembe a következőket:

- a táblázat kitöltése soronként történik, egy sor egy összefüggésnek felel meg,
- a táblázat sorai egymástól függetlenek, tehát az összefüggést az előző sor adatai nem befolyásolják,
- a „fennálló” összefüggés kijelöli a vizsgált tartományt, vagy megnevezi azt a feltételt, amely mellett a szabályt meghatározzuk,
- minden sorban csak a kijelölt függvényre jellemző összefüggést kell meghatározni az információkhoz illeszkedően.

A vizsgálandó függvény megnevezése	Fennálló összefüggés	A függvény jellemzője, nevezetes pontja
A határtermék függvény	ahol a termelési függvény konvexitást vált, ott	
	maximumában van az átlagtermék és határtermék függvény	metszés pontja.
A termelési függvény		lassulva nő.
	amíg a termelés gyorsulva növekszik, addig	nő.
A termelési függvénynek		ott a maximuma van.
A átlagtermék függvény	ahol a határtermék függvény nő, ott	

3. Elemző, értékelő feladat (3+2+2 pont)

7 pont

Egy nemzetgazdaság két évről a következőket ismerjük:

Termék	2012		2013	
	Mennyiség (q_0)	Egységár (p_0)	Mennyiség (q_1)	Egységár (p_1)
A	2200	180	2500	220
B	800	5000	720	5300
C	200	10 000	280	8500

Melyik évben lesz nagyobb a nominál GDP értéke?

.....

.....

.....

.....

Miben különbözik a reál GDP a nominál GDP-től? Tekintsük a 2012. évet bázis évnak. Hol mutatkozik majd eltérés?

.....

.....

.....

.....

Hogyan írható le az árszínvonal növekedési üteme? Jelen esetben növekedés vagy csökkenés várható?

.....

.....

.....

.....

4. Párosítás (6 pont)

6 pont

Töltse ki a táblázatot a megadott betűjelekkel a feladat alapján! Egy betűt többször is felhasználhat. Minden egyes helyesen beírt betű 1 pontot ér.

Elemezze a SNA mutatókkal kapcsolatos állításokat, és párosítsa őket a megfelelő fogalmakat jelölő betűkkel!

A	GNI
B	NDP
C	Mindkettő
D	Egyik sem

<i>Tartalmazza a termelés során felhasznált inputok vagy félkész termékek értékét.</i>	D
Az mutatja meg, hogy az adott a nemzetgazdaságnak mekkora az összes kibocsátása ($\sum(Q \cdot P)$).	
Tartalmazza a külföldi polgárok által az országban realizált elsődleges jövedelmet.	
Bele tartozik a bruttó beruházás.	
Tartalmazza a folyó termelő felhasználást.	
Magába foglalja az országba külföldről beáramló transzfereket.	
A makrogazdaság éves eredményét tükrözi.	

III. Számítási és grafikus feladatok

Az egyes feladatoknál megfogalmazott pontos utasítás szerint járjon el: végezze el a szükséges számításokat, és/vagy készítse el a feltételekhez illeszkedő ábrákat és jelölje meg válaszait a feladatban szereplő rész kérdés sorszámával! A számítási feladatoknál nem elegendő az eredmények felírása; a számítás elméleti alapjait, az alkalmazott képleteket is rögzítse a feladatlapra!

5. feladat (2+6+2pont)

10 pont

Enci a gólyabálra készülve, úgy döntött, hogy táncórákat szeretne venni, hogy a mozgólatait tökélyre tudja csiszolni. Enci 10000 Ft zsebpénzzel rendelkezik, amit a rumba (1250 Ft/óra), cha-cha-cha (1500 Ft/óra) és samba órákra szeretne költeni, hiszen nem elég egy táncot tudni egy bálra.

Óra	TU_S	MU_S	$\frac{MU_S}{P_S}$	TU_R	MU_R	$\frac{MU_R}{P_R}$	TU_C	MU_C	$\frac{MU_C}{P_C}$
1	300			280			300		
2	580		0,28	530				250	
3		260			220		750		
4	1080			940			900		
5		220		1100				100	
6	1500				130		1050		
7	1680			1330			1050		
9	1950			1470			1000		

- a) Határozza meg a samba órák árát a táblázat segítségével!
- b) Töltse ki a táblázatot és határozza meg, hogy összhaszon-maximalizálás esetén mennyi időt fog 1-1 táncra fordítani Enci. A számolás során a megoldásokat három tizedes jegyig kerekíts.

6. feladat (6+2+4 pont)

12 pont	
----------------	--

Síszl úgy döntött, hogy az egyetem mellett szeretne munkát vállalni. Megalakította saját vállalkozását, melynek a fő tevékenysége gyerek zsúrok szervezése. Eleinte nem volt túl jövedelmező az üzlete (nem tudta, hogy a szülinapos nem tudhat a meglepetésről...), de ennek ellenére nem hagyott fel a tevékenységével. Szerencsére később sikerült kiküszöbölnie ezt a hibát, így némi profitra is számíthatott.

Tudjuk, jelenleg Síszl nem egyedüli a piacon, illetve ismerjük az $AC = Q^2 - 10Q + 30 + \frac{1000}{Q}$ és az $MC = 3Q^2 - 20Q + 30$ függvényeit.

- Írja fel a rövidtávú költségfüggvényeit a Síszl cégének és számítsa ki azok értékét 10 nagyságú szolgáltatás mennyiség mellett!
- Hány gyerek zsúrnál éri el a vállalat a fedezeti pontját?
- Mennyit szolgáltat a vállalat a profitmaximumot jelentő 830 eurós szolgáltatásánál és mekkora profitot realizál?

7. feladat (4+4 pont)

8 pont	
---------------	--

Áron fontolgatja, hogy guminő gyártásba kezd, ezért szeretné kiszámolni, hogy tevékenysége, hogyan is néz ki az input piacon.

A guminő piacon kialakuló inverz keresleti és kínálati görbéi:

$$D^{-1}: P = 2800 - Q$$

$$S^{-1}: P = \frac{Q}{2} - 500$$

Mivel Áron ötlete nem egyedülálló ezért a tökéletes verseny feltételei érvényesülnek, ahol termelési függvénye $Q = 60 \cdot \sqrt{L}$ és a munka határterméke az $MP_L = \frac{30}{\sqrt{L}}$ függvénnyel írható le. Tudjuk továbbá hogy a fix költség 28 000 és a munka ára pedig 4500.

- Mennyi munkást alkalmaz Áron az inputpiaci optimumban? Mennyi guminőt termel ebben a pontban Áron?
- Megéri-e Áronnak az optimumban termelni? Számítsa ki a profit/veszteség nagyságát!

8. feladat (4+3+3 pont)

10 pont	
----------------	--

Matyi régi vágya volt, hogy X faktor mentor lehessen, azonban Little G kapta meg a helyét, ezért úgy döntött, hogy saját tehetségkutató műsort indít. Matyi szíve szerint a helyi kocsmában venné fel a műsort, így a megnövekedett forgalom miatt a kocsmáros jutalékot fizetne neki. Azonban tudjuk, hogy a felvétel költségekkel is jár, hiszen a stáb bérét Matyinak kell állnia. Matyi gyors fejszámolás után a következőkre jutott, hogy a forgatás a következő függvényeket eredményezi: $MU = 200 - 4q$ és $MC = 20 + 2q$. Tudjuk azt is, hogy a táncos lányok látványa jó hatással van a férfi közönségre, így a fellépők összesen 60-al növelik a társadalmi hasznosságot. Sajnos negatív hatásai is vannak. A férfiak gyakran a munka helyett is inkább kocsmában tolonganak, melynek köszönhetően a társadalmi határköltség MC háromszoros meredekségű változata.

- Ábrázolja a szituációt! Melyik extern hatás dominál?
- Számítsa ki a jóléti veszteség mértékét és jelölje az ábrán!
- Az önkormányzat úgy dönt, hogy adót/támogatást vet ki Matyi tevékenységére. Mekkora kell lennie az egy lányra jutó adónak/támogatásnak, hogy Matyi a társadalmi optimumban termeljen? Mértékét jelölje az ábrán!

9. feladat (5+3+3 pont)

11 pont	
----------------	--

Esgé falván zárt gazdasági élet folyik. A falu fogyasztásáról ismert, hogy **1200**-es jövedelem mellett a megtakarítás mértéke **40**, míg **1600**-as jövedelem mellett **120**. Továbbá tudjuk, hogy a falu fogyasztási függvénye lineáris és a beruházás állandó, $I=200$. Annak érdekében, hogy Ati főpolgármester megfelelően tudja irányítani a falut, szüksége van néhány adatra:

- a) Mennyi lesz a fogyasztás értéke egyensúlyi jövedelem esetén?
- b) Mennyivel volna nagyobb az egyensúlyi jövedelem, ha a beruházás $I = 200$ helyett $I' = 400$ lenne?
- c) Írja le, mely tényezők és hogyan befolyásolják a beruházás nagyságát! Ha a beruházás függvény az $I = a - b \cdot i$ függvénnyel írható le, mit mutat meg számunkra a b paraméter?